

S.S.L.C EXAMINATION, MARCH -2022

SAMPLE QUESTION PAPER

SANSKRIT

First Language Part 1 Sanskrit - Paper-1

(For Academic and Oriental Sanskrit Schools)

Time- 1 1/2Hrs

Total Score-40

Part - 1

A

अधोदत्तेषु चतुर्णां प्रश्नानाम् उत्तराणि कोष्ठकात् निर्धार्य लिखत । 4x1=4

1. सुखदुःखयोः कर्ता कः?
(मनः, वाक्, आत्मा)
2. सस्यविज्ञानस्य सूचना महाभारतस्य कस्मिन् पर्वणि दृश्यते?
(वनपर्वणि, शान्तिपर्वणि, भीष्मपर्वणि)
3. सर्वविषहारिणी का ?
(अशोकः, आमलकी, हरिद्रा)
4. तञ्चावूरू देशाधिपः कः?
(शरभोजी ,त्यागराजः, भोजराजः)
5. शङ्कराय कुटुम्बिनी किम् अदात्?
(धनम्, आमलकम्, अन्नम्)
6. सुराधिपः कः?
(शिवः, विश्वामित्रः, इन्द्रः)

B

अधोदत्तानां त्रयाणाम् उत्तराणि लिखत ।

3x1=3

7. पुरुवंशराजा कः?

(नलः, दुष्यन्तः, शिशुपालः)

8. क्रिस्तुभागवतं कस्मिन् काव्यविभागे अन्तर्भवति?

(चरित्रकाव्ये, शास्त्रकाव्ये, महाकाव्ये)

9. अभिज्ञानशाकुन्तलस्य मुख्यरसः कः?

(शृङ्गारः, करुणः, वीरम्)

Part 2

A

1x2=2

10. अधोदत्तश्लोकस्य आशयं चित्वा लिखत।

परिश्रमो मिताहारो

भूगतावश्विनीसुतौ ।

तावनादृत्य नैवाहं

वैद्यमन्यं समाश्रये ॥

क) स्वकर्मफलं स्वशरीरेण अनुभूयते ।

ख) व्यायामः मिताहारः च आरोग्याय उत्तमः भवति।

B

11-12 प्रश्नेषु एकस्य उत्तरं लिखतु ।

1x2=2

11. उदाहरणानुसारं पट्टिकां लिखत।

(व्याकरणम्, ऋग्वेदः, निरुक्तं, सामवेदः)

वेदाः	वेदाङ्गानि
ऋग्वेदः	व्याकरणम्
_____	_____

12. उदाहरणानुसारं प्रधानकर्म अप्रधानकर्म च विविच्य लिखत।

उदा - गिरिशाय गिरिजां गिरीशं ययाचे।

प्रधानकर्म - गिरिजाम्। अप्रधानकर्म - गिरीशम्।

क) सुधीशः अध्यापकं सन्देहं पृच्छति।

प्रधानकर्म - -----। अप्रधानकर्म - -----।

Part 3

A

13—16 अधोदत्तेभ्यः प्रश्नेभ्यः त्रयाणां उत्तराणि लिखत ।

3×3=9

13. कोष्ठकात् क्त्वान्त - ल्यबन्त - तुमुन्नन्त पदानि चित्वा लिखत ।

(विलोक्य, श्रोतुम्, गत्वा, आहूय, द्रष्टुम्, पीत्वा)

क्त्वान्तम्	ल्यबन्तम्	तुमुन्नन्तम्
पीत्वा	विलोक्य	श्रोतुम्
---	---	---

14. समानार्थकपदानि चित्वा लिखत ।

(इन्द्रः, माता, पुत्रः)

क . जननी -----

ख. सुतः -----

ग. वासवः -----

15. उदाहरणानुसारं पट्टिकां लिखत ।

(कर्कटी, व्रीहिः, अलाबुः, पूगः, कदली, आम्रः)

वृक्षः	वीरुत्	ओषधिः
पूगः	कर्कटि	व्रीहिः
-----	-----	-----

16. उदाहरणानुसारं पट्टिकां लिखत।

(पठति, चलतु, अवदत्, अपठत्, वदति, अचलत्, पठतु, वदतु)

लद्	लड्	लोद्
पठति	अपठत्	पठतु

चलति	_____	चलतु
_____	अवदत्	_____

B

17. श्लोकं पठित्वा अधोदत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत ।

1×3=3

वाच्यस्त्वया मद्बचनात् स राजा

वह्नौ विशुद्धामपि यत्समक्षम् ।

मां लोकवादश्रवणादहासीः

श्रुतस्य किं तत्सदृशं कुलस्य?

क . कस्मात् कारणात् माम् अहासीः ?

ख. अग्निः इत्यर्थकं पदं श्लोकात् चित्वा लिखत।

ग . अक्षणोः समीपम् इति पदस्य समस्तपदं श्लोकात् चित्वा लिखत ।

Part 4

TVM EDL DIST

A

18-20 द्वयोः प्रश्नयोः उत्तरं लिखत।

2×4=8

18.सम्भाषणांशान् पूरयत ।

व्यासमहर्षिः - नमस्ते ! धृतराष्ट्र महाराजः!

धृतराष्ट्रः - _____! व्यासमहर्षे ।

व्यासमहर्षिः- एकं कार्यं वक्तुमिच्छामि ।

धृतराष्ट्रः - किं _____ वक्तुम् इच्छसि?

व्यासमहर्षिः- पाण्डवान् अधिकृत्य _____ इच्छामि।

धृतराष्ट्रः- तेषां किम् अभवत्?

व्यासमहर्षिः- _____ अवस्था शोचनीया भवति। दुर्योधनः तान् अतिकठिनं द्रुह्यति।

19. उदाहरणानुसारं पट्टिकां पूरयत।

कर्ता	कृति:	विभाग:
वाल्मीकि:	रामायणम्	इतिहासः।
-----	चरकसंहिता	शास्त्रम् ।
सुरपालः	-----	शास्त्रम्।
माधवविद्यारण्यस्वामी	शङ्करदिग्विजयम्	-----।
-----	महाभारतम्	इतिहासः।

20. सूचना: उपयुज्य व्यायामस्य प्राधान्यमधिकृत्य लघूपन्यासं लिखत।

सूचना: - परिश्रमः —अश्विनीसुतौ — शनैःव्यायामः — आहारशीलः आरोग्यसुस्थितिः।

B

21- 22 द्वयोरेकस्य उत्तरं लिखत ।

1×4=4

21 सूचनानुसारं जीवनचरितं लिखत ।

नाम - कुमारनाशान्

जीवितकालः - १८९३ -१९२४

प्रवृत्तिमण्डलः - कविः , सामाजिकः , तत्वज्ञानी , निरूपकः।

प्रधानकृतयः- वीणपूर्व ,प्ररोदनम् , नलिनी , करुणा , दुरवस्था ।

पुरस्कारः - वेयिल्स् राजकुमारेण वीरशृङ्गला सम्मानिता ।

22 खण्डिकां पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत ।

अभिज्ञानशाकुन्तलं विश्वप्रसिद्धं नाटकं भवति । प्रकृतिस्नेहस्य

उत्तमदृष्टान्तः भवति अयं ग्रन्थः । शाकुन्तले चतुर्थः अङ्कः प्रशस्तः

भवति । तत्र नायकः दुष्यन्तः नायिका शकुन्तला च भवतः । अस्मिन्

नाटके मुख्यो रसः शृङ्गारः भवति ।

क : शाकुन्तले मुख्यः रसः कः ?

ख : प्रकृतिस्नेहस्य उत्तमदृष्टान्तः ग्रन्थः कः ?

ग : शाकुन्तले प्रशस्तः अङ्कः कः ?

घ : नाटकस्य नायकः कः ?

Part 5

A

23-24 द्वयोरेकस्य उत्तरं लिखत ।

1×5=5

प्रादेशिकभाषया विवर्तयत ।

23. एकदा शङ्करः सतीर्थैः सह भिक्षार्थं अटति स्म । सः एकस्य ब्राह्मणस्य गृहं प्रविवेश ।

तत्रत्य गृहिणी शुष्कम् आमलकं ददाति । तदा तस्याः दारिद्र्यं अवगच्छति ।

श्रीशङ्करः दारिद्र्य निवारणाय लक्ष्मीदेवीं प्रार्थयत ।

24. मलयालचलनचित्रेषु संस्कृतगानानामपि महत्तरं स्थानं भवति । तेषु प्रसिद्धमस्ति

' जानकी जाने ' इति संस्कृतगानम् । गानमिदं प्रसिद्ध कविना यूसफलि केच्चेरि महाशयेन

विरचितमस्ति । मलयालगानमिव सर्वे जनाः संस्कृतगानमपि स्वीकुर्वन्ति । अतः अनेकानि

संस्कृतगानानि इदानीं चलनचित्रेषु प्रचलन्ति ।